

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ČETRTI ODDELEK

ZADEVA VALANT proti SLOVENIJI

(pritožba št. 23912/12)

SODBA

STRASBOURG

24. januar 2017

Ta sodba bo postala dokončna v okoliščinah, navedenih v drugem odstavku 44. člena konvencije. Mogoči so uredniški popravki.

V zadevi Valant proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (četrti oddelek) kot senat v sestavi:

András Sajó, *predsednik*,
Vincent A. De Gaetano,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Krzysztof Wojtyczek,
Egidijus Kūris,
Iulia Motoc,
Marko Bošnjak, *sodniki*,

in Marialena Tsirli, *sodna tajnica oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 5. januarja 2017,
izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 23912/12) proti Republiki Sloveniji, ki jo je na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 20. aprila 2012 vložil slovenski državljani Samo Valant (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).

2. Pritožnika je zastopal J. Starman, odvetnik iz Kopra. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopala njena zastopnica A. Vran.

3. Pritožnik je zlasti trdil, da so bile kršene njegove pravice po 1. členu protokola št. 1 h konvenciji.

4. Vlada je bila o pritožbi v zvezi s kršenjem 1. člena protokola št. 1 obveščena 2. oktobra 2014, preostali del pritožbe pa je bil v skladu s tretjim odstavkom 54. člena Poslovnika Sodišča razglašen za nesprejemljiv.

DEJSTVA**I. OKOLIŠČINE ZADEVE**

5. Pritožnik je bil rojen leta 1965 in živi v Tržišču.

A. Kazenska preiskava in zaseg pritožnikovega avtomobila

6. Pritožnik je nekdanji voznik relija, ki je osvojil več državnih naslovov in je v času dogodkov iz zadeve še vedno aktivno tekmoval. Njegovo podjetje upravlja avtomobilsko servisno delavnico, ki je pooblaščen tudi za preoblikovanje avtomobilov, namenjenih za tekmovanje.

7. 17. decembra 2002 je Okrožno sodišče v Novem mestu na zahtevo policije izdalo nalog za preiskavo pritožnikovih prostorov na podlagi suma, da je zamenjal številke šasije dveh avtomobilov, da bi tako lahko registriral drugi avtomobil, ki ga je kupil v Avstriji, in ga pretihotapil čez državno mejo brez plačila carine. Osumljen je bil tudi kaznivih dejanj ponarejanja, potrjevanja lažnih dokumentov za pristne in tihotapljenja. Nalog za preiskavo je vključeval tudi dovoljenje za zaseg predmetov na podlagi naloga. Istega dne je policija opravila preiskavo pritožnikove avtomobilske delavnice in zasegla dirkalnik Fiat Punto, dokumente za registracijo avtomobila in druge dokumente.

8. Pritožnik je večkrat zahteval vrnitev avtomobila, saj ga je potreboval za prihajajoča tekmovanja, s katerih se ni mogel umakniti zaradi pogodbenih obveznosti do svojih pokroviteljev. Vztrajal je tudi pri tem, da ni zagrešil kaznivih dejanj, ki jih je bil osumljen.

9. Okrožno državno tožilstvo v Novem mestu je 14. februarja 2003 vložilo zahtevo za kazensko preiskavo proti pritožniku v zvezi z navedenimi kaznivimi dejanji (glej 7. točko). Okrožno sodišče v Novem mestu je zahtevi ugodilo 19. marca 2003.

10. 28. marca 2003 je pritožnik plačal 74.600 evrov (EUR) za najem drugega dirkalnika Fiat Punto Kit Car 1.6 za celotno sezono 2003. Istega dne se je z najetim avtomobilom udeležil gorske dirke. Z njim je tekmoval tudi na gorskih dirkah 19. aprila 2003, 30. maja 2003, 23. avgusta 2003 in 13. septembra 2003 ter na relijih 16. maja 2003, 4. julija 2003, 5. septembra 2003, 3. oktobra 2003 in 17. oktobra 2003.

11. 19. maja 2003 je Okrožno državno tožilstvo v Novem mestu odstopilo od pregona na podlagi obtožbe tihotapljenja, zato je Okrožno sodišče v Novem mestu 20. junija 2003 prekinilo kazensko preiskavo tega kaznivega dejanja. Postopek v zvezi s ponarejanjem in potrjevanjem lažnih dokumentov za pristne je poslalo v obravnavo Okrajnemu sodišču Trebnje (glej 25. in 26. točko).

B. Carinski prekrškovni postopek, redni carinski postopek, vrnitev avtomobila pritožniku

12. 26. maja 2003 je bil zoper pritožnika uveden carinski prekrškovni postopek.

13. 27. maja 2003 je carinski urad izdal odločbo o zasegu istega avtomobila zaradi suma, da se je pritožnik decembra 2002 izognil plačilu dajatev pri uvozu avtomobila v Slovenijo.

14. 2. junija 2003 je Okrožno sodišče v Novem mestu avtomobil predalo carinskim organom.

15. Na neznani datum je pritožnik vložil zahtevo za ocenitev carinskih dajatev v skladu z rednimi carinskimi postopki.

16. 24. junija 2003 je carinski urad izdal ugotovitveni zapisnik z ugotovitvijo, da je pritožnik po podatkih policije v decembru 2002 kupil Fiat Punto 1.2 in ga registriral v Sloveniji. Registrske tablice in kovinska ploščica s številko šasije so bile nato pritrjene na avtomobil Fiat Punto Kit Car 1.6. To vozilo je bilo pripeljano na ozemlje Republike Slovenije brez plačila ustreznih carinskih dajatev. V zapisniku je bilo tudi navedeno, da so se dajatve povečale zato, ker je pritožnik avtomobil uvozil brez plačila dajatev, ki se zahtevajo po zakonu. Ker ni bilo mogoče določiti datuma nastanka dolga, so ugotovitve iz zapisnika temeljile na predpisih, ki so veljali 23. maja 2003, ko je oddelek za preiskovalne zadeve ugotovil, da carinske dajatve za avtomobil niso bile plačane. Znesek je bil izračunan na podlagi dokumentov, ki jih je predložil pritožnik. V zapisniku je bila tržna vrednost vozila določena na 34.000 EUR. Vsota carinskih dajatev, DDV in davka na osebna vozila je bila 5.472.143 tolarjev (približno 22.000 EUR).

17. 4. julija 2003 je bila izdana odločba o znesku carinskih dajatev, ki bi jih moral plačati pritožnik.

18. 7. julija 2003 je pritožnik plačal carinske dajatve, nato mu je bilo vrnjeno vozilo. Hkrati je v pisni obliki navedel, da je carinske dajatve plačal samo zato, da bi preprečil nadaljnje oškodovanje.

19. Do 19. januarja 2004 je pritožnik pridobil vsa potrebna dovoljenja za vozilo, ki ga je lahko registriral kot posebno vozilo.

20. Carinski prekrškovni postopek je bil prekinjen 30. junija 2004, ker je pregon v vmesnem času zastaral.

C. Pravdni postopek

21. Pritožnik je 14. marca 2005 pred Okrožnim sodiščem v Kopru sprožil pravdni postopek proti Republiki Sloveniji z zahtevo za povračilo premoženjske škode, ki jo je utrpel zaradi zasega njegovega avtomobila v kazenskem postopku. Zahteval je znesek 74.600 EUR, kolikor je moral plačati za najem drugega vozila.

22. Okrožno sodišče v Ljubljani je 6. septembra 2005 zavrnilo pritožnikovo zahtevo. Odločilo je, med drugim, da zaseg avtomobila ni bil nezakonit in da je kazenski postopek v zvezi s ponarejanjem in potrjevanjem lažnih dokumentov za pristne še vedno tekkel. Pritožnik se je pritožil.

23. Višje sodišče v Ljubljani je 8. marca 2006 njegovo pritožbo zavrnilo.

24. 20. aprila 2006 je pritožnik vložil predlog za revizijo. Pozneje ga je umaknil, ker je bil obnovljen pravdni postopek (glej 29. točko).

D. Kazenski postopek pred Okrajnim sodiščem Trebnje

25. Okrajno sodišče Trebnje je 16. aprila 2007 razsodilo, da nalog za preiskavo s 17. decembra 2002 ni bil skladen z 214. členom Zakona o kazenskem postopku, ker ni vseboval dokaza o razlogih za utemeljeni sum.

Zlasti ni bilo osnovnih podatkov o tem, pri kom, kdaj in kje so bile zbrane informacije, uporabljene kot dokaz. To je pomenilo, da sta bila odločba o zasegu in zaseg avtomobila opravljena na podlagi nezakonitega naloga. Sodišče je z utemeljitvijo svoje odločitve na izločitvenem pravilu odredilo, da se morajo vsi dokazi, zbrani na podlagi nezakonitega odvzema, vključno s poročili in pričevanjem strokovnjakov, izločiti iz spisa.

26. Na obravnavi, ki je bila 23. aprila 2007, je okrožno državno tožilstvo umaknilo obtožbe proti pritožniku. Istega dne je Okrajno sodišče Trebnje zavrnilo obtožbe o ponarejanju in potrjevanju lažnih dokumentov.

E. Obnova pravnega postopka in njegov potek

27. Potem ko je Okrajno sodišče Trebnje zavrnilo obtožbe (glej 26. točko), je pritožnik 15. maja 2007 vložil predlog za obnovo pravnega postopka. Navedel je, da je treba sklepa o nezakonnosti naloga za preiskavo in o prekinitvi kazenskega postopka upoštevati kot nova dokaza, ki bi lahko vplivala na izid postopka.

28. Okrožno sodišče v Ljubljani je 21. avgusta 2007 zavrglo pritožnikovo vlogo za obnovo postopka. Postopek se je po uspešni pritožbi znova začel 2. aprila 2008.

29. Po obnovi pravnega postopka je pritožnik 2. septembra 2008 umaknil svoj predlog za revizijo.

30. V obnovljenem postopku so stranke predložile argumente, predstavljene v nadaljevanju. Zastopnica države je med drugim trdila, da carinske dajatve na zadevni avtomobil niso bile plačane in ga zato tako ali drugače ne bi bilo mogoče uporabiti. Ko je pritožnik plačal dajatve, je bil njegov dolg poravnán in je avtomobil bilo mogoče uporabljati na domačem trgu. Zastopnica države je trdila tudi, da carinski postopek ni bil neprimerno dolg, saj je trajal le od 27. maja 2003 do 7. julija 2003. Pritožnik je med drugim trdil, da je bil nalog, na podlagi katerega je bil avtomobil zasežen, nezakonit in je zato vzpostavil odgovornost države za vsako morebitno škodo, nastalo zaradi tega. Navedel je tudi, da je carinski urad odločbo o zasegu avtomobila izdal šele 27. maja 2003 in je bila zato nepomembna glede vprašanja odgovornosti za škodo. Pritožnik je tudi opozoril, da ni bil spoznan za krivega v nobenem od postopkov in da ni storil nič protizakonitega. Trdil je, da je bil zaseženi avtomobil v postopku predelave v njegovi delavnici in da ta do trenutka zasega še ni bila končana oziroma ni bila urejena potrebna dokumentacija. Ta postopek je vključeval pridobitev novih homologacijskih dokumentov in registracijo vozila kot posebnega vozila. Poudaril je, da je ta postopek dokončal in pridobil vse potrebne dokumente, potem ko mu je bil avtomobil vrnjen.

31. 10. februarja 2009 je Okrožno sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožnikov zahtevek, ki ga je obravnavalo po 26. členu ustave ter 131. in 148. členu Obligacijskega zakonika. Sodišče je ugotovilo nespornost dejstva, da

je bilo vozilo zaseženo v kazenskem postopku. Poudarilo je, da ni zavezano ugotovitvam kazenskega sodišča, da je bila zaplemba nezakonita, temveč je na podlagi lastne presoje ugotovilo, da je bil zaseg odrejen na podlagi govoric in časopisnega članka ter da so bile vse druge informacije v zvezi z zatrjevanimi kaznivimi dejanji pridobljene na podlagi neupravičenega zasega. Nalog za preiskavo je bil splošen in premalo natančen ter ga zato ni bilo mogoče ustrezno preveriti. Na podlagi teh ugotovitev je presodilo, da zaseg ni bil v skladu z zahtevami, določenimi v Zakonu o kazenskem postopku (glej 38. točko), in je zato nezakonit. Vendar pa je sodišče ugotovilo, da je bila vzročna povezava med nezakonitim zasegom in škodo, ki je nastala pritožniku, prekinjena, saj pritožnik vozila v nobenem primeru ne bi mogel uporabljati iz več razlogov. Prvič, pritožnik bi se kot poklicni voznik in lastnik avtomobilske servisne delavnice moral zavedati, da sta pri vsaki predelavi avtomobila potrebna nov tehnični pregled in registracija, česar pa pritožnik ni opravil pred zasegom. Drugič, carinske dajatve za dele, ki so bili uvoženi in nato uporabljeni v vozilu, niso bile plačane. Zaseženi avtomobil, ki torej ni bil ustrezno registriran ali uvožen v skladu s carinskimi predpisi, se ne bi smel uporabljati v cestnem prometu in pritožnik z njim ne bi mogel dirkati. Pritožniku je bilo naloženo plačilo stroškov nasprotné stranke v višini 3.462,19 EUR.

32. Pritožnik je vložil pritožbo. Trdil je, da mu ni bilo omogočeno zaslišanje v zvezi z domnevno prekinitvijo vzročne povezave. Pripomnil je, da je bil avtomobil vsekakor zasežen v času, ko je bil še vedno v postopku predelave, in da ga je nameraval registrirati na koncu tega postopka. Omenjeni postopek pa je lahko dokončal šele pozneje, namreč potem, ko mu je bil avtomobil vrnjen. Omenil je tudi, da pozneje ni imel nobenih težav pri pridobivanju potrebnih potrdil za registracijo avtomobila.

33. 8. marca 2009 je Višje sodišče v Ljubljani njegovo pritožbo zavrnilo. Rzsodilo je, da pritožnik nikoli ni trdil ali dokazal, da so bili avtomobilski deli uvoženi v skladu s carinskimi predpisi. Okrožno sodišče v Ljubljani je upravičeno rzsodilo, da pritožnik avtomobila ne bi smel uporabljati zaradi nezakonitega uvoza avtomobilskih delov in nepravilnega postopka registracije.

34. Pritožnik je vložil predlog za revizijo in izpodbijal zaključke sodišča glede prekinitve vzročne povezave ter trdil, da je škoda nastala, še preden se je pojavilo vprašanje plačila carinskih dajatev. Zatrjeval je tudi, da zoper njega ni bila izdana nobena odločba o carinskem prekršku in da bi vozilo, ki ni bilo registrirano za rabo v običajnem cestnem prometu, še vedno lahko uporabljal na tekmovanjih.

35. Vrhovno sodišče je 17. decembra 2009 zavrnilo pritožnikov predlog za revizijo in potrdilo, da je do prekinitve vzročne povezave prišlo zato, ker je pritožnik nekaj avtomobilskih delov uvozil ob kršitvi carinskih predpisov.

36. V omenjenih postopkih pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani, Višjim sodiščem v Ljubljani in Vrhovnim sodiščem je pritožnik za sodne takse plačal skupni znesek v višini 3.570,38 EUR.

37. Pritožnik je vložil ustavno pritožbo in trdil, da je bil zaseg avtomobila nezakonit in ga zaradi tega ni mogel uporabljati za dirkanje. Zatrjeval je, da so bile zaradi odločitev sodišč, zlasti njihovega stališča glede vzročne povezave, kršene njegove človekove pravice, vključno s pravico do odškodnine na podlagi 26. člena ustave, in načelo pravne države. Ustavno sodišče je 17. oktobra 2011 pritožnikovo ustavno pritožbo zavrnilo na podlagi 55.b člena Zakona o ustavnem sodišču (glej 41. točko).

II. UPOŠTEVANA DOMAČA ZAKONODAJA

A. Zakon o kazenskem postopku

38. Ustrezne določbe takrat veljavnega Zakona o kazenskem postopku se glasijo:

214. člen

"(1) Preiskava stanovanja in drugih prostorov obdolženca ali drugih oseb se sme opraviti, če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba storila kaznivo dejanje, in je verjetno, da bo mogoče pri preiskavi obdolženca prijete ali da se bodo odkrili sledovi kaznivega dejanja ali predmeti, ki so pomembni za kazenski postopek."

220. člen

"(1) Predmeti, ki se morajo po kazenskem zakonu vzeti ali ki utegnejo biti dokazilo v kazenskem postopku, se zasežejo in izročijo v hrambo sodišču ali pa se kako drugače zavaruje njihova hramba."

B. Ustava Republike Slovenije

39. Prvi odstavek 26. člena ustave se glasi:

"Vsakdo ima pravico do povračila škode, ki mu jo v zvezi z opravljanjem službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil s svojim protipravnim ravnanjem stori oseba ali organ, ki tako službo ali dejavnost opravlja."

C. Obligacijski zakonik

40. 148. člen Obligacijskega zakonika ureja odgovornost pravnih oseb za škodo, ki jo povzroči eden od njenih organov, kar velja tudi za določitev odškodninske odgovornosti države za povzročeno škodo. Ta določa, da pravna oseba odgovarja za škodo, ki jo njen organ povzroči tretji osebi pri opravljanju ali v zvezi z opravljanjem svojih funkcij.

D. Zakon o ustavnem sodišču

41. Drugi odstavek 55b. člena Zakona o ustavnem sodišču določa:

- "(2) Ustavna pritožba se sprejme v obravnavo:
 - če gre za kršitev človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, ki je imela hujše posledice za pritožnika,
 - ali
 - če gre za pomembno ustavnopravno vprašanje, ki presega pomen konkretne zadeve."

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. ČLENA PROTOKOLA ŠT. 1 H KONVENCIJI

42. Pritožnik se je pritožil, da sta zaseg njegovega avtomobila v kazenskem postopku in zavrnitev njegovega zahtevka za odškodnino pomenila nezakonito in nesorazmerno vmešavanje v njegovo pravico do mirnega uživanja svojega premoženja, kot je določeno v 1. členu protokola št. 1 h konvenciji, ki se glasi:

"Vsaka fizična ali pravna oseba ima pravico do mirnega uživanja svojega premoženja. Nikomur ne sme biti lastnina odvzeta, razen če je to v javnem interesu v skladu s pogoji, ki jih določa zakon, in ob spoštovanju splošnih načel mednarodnega prava.

Ta določba pa nikakor ne omejuje pravice držav, da uveljavijo zakone, za katere menijo, da so potrebni za nadzor nad uporabo premoženja v skladu s splošnim interesom ali za zagotovitev plačila davkov, drugih prispevkov ali denarnih kazni."

A. Sprejemljivost

1. A. *Nezdružljivost ratione personae*

43. Vlada je pripoznala, da je bil zaseg pritožnikovega avtomobila nezakonit. Trdila je, da pritožnik ne more trditi, da je bil žrtev domnevne kršitve konvencije, saj mu je bil avtomobil vmjen in so domači organi priznali, da je bil zaseg nezakonit. Pritožnik je imel na voljo sodni odškodninski postopek, vendar je upravičeno izgubil svoj zahtevek. Ker ni zahteval vračila carinskih dajatev, plačanih v carinskem postopku, je priznal ali vsaj ni zanikal, da je bil uvoz avtomobila nezakonit.

44. Pritožnik je trdil, da bi avtomobil lahko preoblikoval, če mu ne bi bil zasežen, kar bi tudi storil in potem poskrbel za vse pravne formalnosti, da bi ga lahko uporabil za dirkanje na začetku sezone 28. marca 2003. V nobenem od postopkov ni bila ugotovljena nezakonitost pritožnikovih dejanj. V zvezi s carinskimi dajatvami je pritožnik ponovil, da jih je plačal samo z namenom izogniti se nadaljnji škodi.

45. Sodišče poudarja, da odločba ali ukrep v korist pritožnika načeloma še ni dovolj, da se pritožnik reši statusa "žrtve" po 34. členu konvencije, če državni organi niso izrecno ali smiselno priznali kršitve konvencije in je nato tudi odpravili (glej *Scordino proti Italiji (št. 1)* [VS], št. 36813/97, 180. odstavek, ESČP 2006 V). Šele ko so izpolnjeni ti pogoji, subsidiarna narava varovalnega mehanizma konvencije izključi obravnavanje vloge (glej *Poplić in drugi proti Srbiji*, št. 63398/13, 76869/13, 76879/13, 76886/13 in 76890/13, 39. odstavek, 14. oktober 2014).

46. Sodišče mora ugotoviti, ali so v tem primeru državni organi priznali kršitev, in če je tako, poskrbeli za njeno odpravo. Poudarja, da so domača sodišča ugotovila, da je bil zaseg avtomobila nezakonit (glej 25. in 31. točko), to ugotovitev je potrdila tudi vlada (glej 43. točko). Zato, in čeprav kršitev 1. člena protokola št. 1 ni bila izrecno priznana, bo Sodišče izhajalo iz predpostavke, da je bila vsebinsko priznana. Zdaj mora preveriti, ali je bila pritožniku zagotovljena primerna povrnitev škode.

47. Sodišče ugotavlja, da ne le da pritožnik ni mogel uporabljati vozila v času nezakonitega zasega, temveč je zatrjeval, da je dejansko utrpel finančno izgubo, in sicer tako, da je moral plačati 74.600 EUR za najem nadomestnega avtomobila za prihajajoča tekmovanja (glej 10. točko). Vlada ni izpodbijala tega dejstva, vendar je trdila, da je imel pritožnik v sodnem postopku na voljo odškodninsko pravno sredstvo, s čimer mu je bila verjetno zagotovljena zadostna povrnitev nastale škode.

48. Sodišče poudarja, da pritožnik ni uspel v odškodninskem postopku, ki ga omenja vlada, ker so domača sodišča zagovarjala stališče, da ni bilo vzročne povezave med policijskim zasegom in nastalo škodo. Domača sodišča so menila, da pritožnik v nobenem primeru ne bi mogel uporabljati avtomobila, saj da ni plačal carinskih dajatev ali ustrezno registriral vozila za uporabo v prometu (glej 31. točko). Zavedajoč se, da njegova naloga ni, da deluje kot nadaljnja pritožbena stopnja, mora Sodišče preveriti, ali so bile odločitve sodišč o zavrnitvi pritožnikovega odškodninskega zahtevka združljive z zahtevami iz konvencije (glej, na primer, *mutatis mutandis, Vistiņš in Perepjolkins proti Latviji* [GC], št. 71243/01, 109. odstavek, 25. oktober 2012). Po mnenju Sodišča imata na to vprašanje poseben vpliv dve ugotovitvi.

49. Prvič, policija je pritožnikov avtomobil zadrževala od 17. decembra 2002 (glej 7. točko) do 2. junija 2003, ko je bil predan carinskim organom (glej 14. točko). Do 27. maja 2003 (glej 13. točko), ko so carinski organi izdali odločbo o zasegu, je bila edina podlaga za zaseg avtomobila nezakonita odredba, izdana v kazenskem postopku. Dejstvo, da je pritožnik vozilo potreboval za dirkanje v tistem času, da bi izpolnil svoje obveznosti do pokroviteljev (glej 8. in 10. točko), ni sporno.

50. Drugič, sodišča niso podala zadovoljive obrazložitve svoje trditve, da pritožnik v nobenem primeru ne bi mogel uporabljati svojega avtomobila, ker ta ni bil ustrezno registriran in uvožen – kar je bil razlog za zavrnitev

njegovega odškodninskega zahtevka (glej 31. in 33. točko). Zlasti Okrožno sodišče v Ljubljani ni jasno navedlo, koliko časa bi bilo potrebnega za izvedbo carinskega postopka in registracije (glej 31. točko) ter zakaj tega ni bilo mogoče pravočasno opraviti, da bi pritožnik svoj avtomobil lahko uporabil za tekmovanje. Tudi ob predpostavki, da pritožnik ne bi plačal carinskih dajatev in njegov avtomobil v času policijskega zasega ne bi bil pravilno registriran, bi se prvo tekmovanje zgodilo šele tri mesece po zasegu avtomobila (glej 32. točko). Sodišče v zvezi s tem poudarja, da je poznejši carinski postopek trajal le približno mesec dni ter je pritožnik pri tem sodeloval in plačal dajatve v treh dneh po vročitvi odločbe (glej 18. točko). Prav tako je naknadno pridobil vse potrebne dokumente za uporabo avtomobila kot posebnega vozila (glej 19. točko). Čeprav se je to zgodilo šele šest mesecev po sprostitvi avtomobila, ni mogoče prezreti, da se je dirkalna sezona takrat že končevala in pritožnik, ki je najel nadomestni avtomobil, tako ni bil več pod pritiskom čimprejšnje priprave avtomobila na dirkanje (glej 10. točko). Sodišče zato ne vidi razloga za sklep, in tudi vlada ali domača sodišča niso navedla nobenega, da pritožnik ne bi bil sposoben poskrbeti za svoje zakonske obveznosti, namreč plačati carinske dajatve ter opraviti registracijo, in bi zatorej lahko uporabljal svoj avtomobil v dirkalni sezoni, če ne bi prišlo do nezakonitega zasega.

51. Glede na navedeno Sodišče meni, da odškodninski postopek, ki ga omenja vlada (glej 43. točko) ni zagotavljal ustrezne povrnitve škode pritožniku (glej *mutatis mutandis*, *Paplauskienė proti Litvi*, št. 31102/06, 30. odstavek, 14. oktober 2014). Pritožnik zato lahko še vedno trdi, da je žrtev zatrjevane kršitve. Ta ugovor vlade je torej treba zavrniti.

2. Neizčrpanje pravnih sredstev

52. Vlada je navedla, da pritožnik ni izčrpal domačih pravnih sredstev po prvem odstavku 35. člena konvencije, saj se v svoji ustavni pritožbi ni pritožil zaradi kršitve pravice do varovanja premoženja.

53. Pritožnik je izpodbijal to navedbo in trdil, da se je s pritožbo zaradi kršitve njegovih človekovih pravic in nezakonitega zasega avtomobila v kazenskem postopku v vsebinskem pomenu pritožil tudi zaradi nezakonitega vmešavanja v njegovo premoženje. Poleg tega v odločbi ustavnega sodišča ni bilo ničesar, kar bi dalo misliti, da ni obravnavalo pravice do varovanja premoženja.

54. Sodišče poudarja, da je namen prvega odstavka 35. člena, ki določa pravilo o izčrpanju domačih pravnih sredstev, državam pogodbenicam zagotoviti možnost, da preprečijo ali odpravijo zatrjevane kršitve, preden se te navedbe predložijo Sodišču (glej *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 152. odstavek, ESČP 2000-XI). Pripominja tudi, da je pritožnik v obravnavanem primeru uporabil vsa razpoložljiva pravna sredstva proti sodbi o zavrnitvi njegovega odškodninskega zahtevka, vključno z ustavno pritožbo. Čeprav je res, da se v svoji ustavni pritožbi ni skliceval na notranjo

zakonodajo ali člene konvencije, ki zagotavljajo pravico do premoženja, se je pritožil glede tega, da mu je bilo vozilo nezakonito zaseženo in ni mogel pridobiti odškodnine v zvezi s kršitvijo 26. člena ustave (glej 37. in 39. točko). V takih okoliščinah Sodišče meni, da je šlo v postopku pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije za pravico, čeprav le implicitno, do mirnega uživanja svojega premoženja in da so pravni argumenti, ki jih je pritožnik predstavil pred tem sodiščem, vključevali pritožbo v zvezi s 1. členom protokola št 1. h konvenciji. Zato je bila zadevna pritožba, vsaj v vsebinskem smislu, sprožena pred Ustavnim sodiščem (glej, *mutatis mutandis*, *Chroust proti Češki republiki* (skl.), št. 4295/03, ESČP 2006-XV). Potemtakem je treba ugovor vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev ustrezno zavrnilo.

3. Sklep

55. Sodišče ugotavlja, da ta pritožba ni očitno neutemeljena po točki a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Prav tako ugotavlja, da ni nesprejemljiva niti iz katerih koli drugih razlogov. Torej jo je treba razglasiti za sprejemljivo.

B. Utemeljenost

56. Pritožnik je trdil, da je bil zaseg avtomobila očitno nezakonit, kakor so ugotovila domača sodišča, in ga zato ni bilo mogoče obravnavati z vidika doseganja kakšnega zakonitega cilja. Poleg tega je pritožnik navedel, da je bil zaseg avtomobila nesorazmeren, saj je neplačilo carinskih dajatev veljalo samo za nekatere dele avtomobila.

57. Vlada je trdila, da je zaseg temeljil na 214. in 220. členu Zakona o kazenskem postopku in je bil njegov zakoniti cilj varstvo pravic drugih. Vlada je tudi trdila, da so začasni ukrepi, kot je zaseg vozila, na splošno ustrezni in potrebni.

58. Sodišče znova poudarja, da je zaseg premoženja v sodnih postopkih povezan z nadzorom nad uporabo premoženja (glej *Raimondo proti Italiji*, 22. februar 1994, 27. odstavek, serija A, št. 281-A, in *Karamitrov in drugi proti Bolgariji*, št. 53321/99, 72. odstavek, 10. januar 2008). Zato meni, da pritožnikova pritožba spada na področje drugega odstavka 1. člena protokola št. 1 h konvenciji.

59. Sodišče tudi znova opozarja, da mora biti vsako vmešavanje javnih organov v mirno uživanje premoženja zakonito: drugi stavek prvega odstavka dovoljuje odvzem premoženja le "v skladu s pogoji, ki jih določa zakon", drugi odstavek pa priznava, da imajo države z uveljavljanjem "zakonov" pravico nadzorovati uporabo premoženja (glej *Iatridis proti Grčiji* [VS], št. 31107/96, 58. odstavek, ESČP 1999-II, in *Vasilyev in Kovtun proti Rusiji*, št. 13703/04, 80. odstavek, 13. december 2011).

60. Sodišče pripominja, da se pritožnikova pritožba nanaša na zaseg avtomobila v kazenskem postopku. Poleg tega ugotavlja, da je zaseg temeljil

na nalogu za preiskavo in dovoljenju (glej 7. točko), glede katerih je bilo v kazenskem postopku ugotovljeno, da sta nezakonita, saj nista temeljila na razumno utemeljenih razlogih za sum, kot to zahteva 214. člen Zakona o kazenskem postopku (glej 25. točko). Poleg tega Sodišče poudarja, da je sodišče v pravnem postopku neodvisno od kazenskega sodišča prišlo do enake ugotovitve, namreč da je bil zaseg nezakonit (glej 31. točko).

61. Ob upoštevanju navedenega in glede na to, da ni razlogov za nestrinjanje z domačimi organi, Sodišče ugotavlja, da je bil do 27. maja 2003, ko je bila v carinskem postopku izdana odločba o zasegu (glej 13. točko), zaseg pritožnikovega avtomobila opravljen ob kršitvi veljavnega notranjega prava. Zato je bil neskladen z zahtevo po zakonitosti, ki je neločljivo povezana s 1. členom protokola št. 1 h konvenciji (glej, *mutatis mutandis*, *East West Alliance Limited proti Ukrajini*, št. 19336/04, 178.–181. odstavek, 2.3. januar 2014, in *Karamitrov in drugi*, navedena zgoraj, 73. in 74. odstavek).

62. Glede na te ugotovitve ni potrebna proučitev, ali je bilo doseženo ustrezno ravnovesje med zahtevami splošnega interesa skupnosti in zahtevami po varstvu temeljnih pravic posameznika (glej *Iatridis*, navedena v 58. odstavku).

63. Torej je bil kršen 1. člen protokola št. 1 h konvenciji.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

64. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je to potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Odškodnina

65. Pritožnik je zahteval 74.600 EUR za premoženjsko škodo, kar pomeni znesek, ki ga je moral plačati za najem nadomestnega vozila skupaj z zakonitimi obrestmi od 28. marca 2003 naprej. V zvezi z nepremoženjsko škodo ni podal nobenega zahtevka.

66. Vlada je trdila, da pritožnik ne bi smel biti upravičen do nadomestila za izgubo, ki je nastala po njegovi lastni krivdi, in da denarja, ki ga je prihranil tako, da ni uporabljal lastnega avtomobila, ni treba povrniti. Vlada je trdila, da bi Sodišče moralo upoštevati dejstvo, da je nezakoniti zaseg trajal le do 27. maja 2003, torej dva meseca po začetku tekmovalne sezone, da je bila vrednost zaseženega avtomobila v carinskem postopku ocenjena na 34.000 EUR, kar je občutno manj od vrednosti enoletnega najema, in da je pritožnik, kot kaže, pridobil veliko denarja na podlagi pokroviteljskih poslov ter prejel tudi nagrade na tekmovanjih.

67. Sodišče ponavlja, da države pogodbenice, ki so stranke v zadevi, praviloma same izberejo način, kako izpolniti zahteve iz sodbe, s katero Sodišče ugotovi kršitev. Če notranja zakonodaja ne omogoča – ali pa omogoča le v manjši meri – odprave posledic kršitve, 41. člen Sodišče pooblašča, da oškodovancu nakloni zadoščenje, ki se mu zdi primerno (glej *Brumărescu proti Romuniji* (pravično zadoščenje) [VS], št. 28342/95, 20. odstavek, ESČP 2001-I).

68. Sodišče poudarja, da je treba za določitev pravičnega zadoščenja upoštevati posebnosti vsakega primera, vendar mora vedno obstajati jasna vzročna povezava med povračilom škode, ki ga zahteva pritožnik, in kršitvijo konvencije (glej, med drugim, *Stretch proti Združenemu kraljestvu*, št. 44277/98, 47. odstavek, 24. junij 2003). Tako mora za dodelitev zneska odškodnine v zvezi s premoženjsko škodo pritožnik dokazati, da je obstajala vzročna povezava med kršitvijo in zatrjevano finančno izgubo (glej, na primer, *Forminster Enterprises Limited proti Češki republiki* (pravično zadoščenje), št. 38238/04, 11. odstavek, 10. marec 2011).

69. V obravnavani zadevi Sodišče sprejema dejstvo, da je pritožnik utrpel škodo zaradi nezakonitega vmešavanja organov oblasti v njegove pravice glede na 1. člen protokola št. 1 (glej 60. do 63. točko). Zlasti ni bilo sporno, da je pritožnik nameraval dirkati z avtomobilom, ki mu je bil zasežen, in je moral izpolnjevati s tem povezane pogodbene obveznosti.

70. Ob upoštevanju dirkalnega razporeda (glej 10. točko) in glede na dejstvo, da pritožnik vnaprej ni mogel vedeti, kako dolgo bo trajal zaseg, se Sodišču zdi razumno, da je pritožnik najel nadomestno vozilo za celotno sezono. Ne zdi pa se mu razumno, da je za najem plačal 74.600 EUR, glede na to, da je bila vrednost njegovega avtomobila v carinskem postopku ocenjena na 34.000 EUR. Čeprav bi lahko bilo res, da je bila vrednost njegovega avtomobila v carinskem postopku ocenjena pod njegovo resnično vrednostjo ali da je šlo le za dele avtomobila, ki so bili uvoženi, bi pritožnik Sodišču to moral pojasniti. Toda tega ni storil. Prav tako ni pojasnil ali dal vedeti, da ni imel na voljo nobene druge poti kot najem drugega avtomobila v višini stroškov, ki dvakratno presegajo ocenjeno vrednost zaseženega avtomobila.

71. Po lastni oceni in načelu pravičnosti ter glede na informacije iz spisa Sodišče prisodi pritožniku 20.000 EUR za premoženjsko škodo.

B. Stroški in izdatki

72. Pritožnik je zahteval tudi 7.032,25 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopkih pred domačimi sodišči. Ta znesek vsebuje stroške, ki jih je moral plačati državi po zavrnitvi njegovega odškodninskega zahtevka, namreč 3.462,19 EUR (glej 31. točko), in sodne takse, ki jih je plačal na treh sodnih stopnjah v skupnem znesku 3.570,38 EUR (glej 36. točko). Zahteval je tudi 12.254,78 EUR za pravno zastopanje na podlagi pogojev dogovora,

podpisanega med njim in njegovim zastopnikom, po katerem zastopnik prejme 15 % dodeljene odškodnine. Zdi se, da omenjeni dogovor velja tudi za postopek pred Sodiščem. Poleg tega je pritožnik zahteval 2.515,20 EUR za stroške prevajanja vlog, ki jih je predložil Sodišču.

73. Vlada je trdila, da je pritožnikov zahtevke pretiran in mu ni uspelo dokazati, da so mu dotlej nastali kakršni koli dejanski stroški pravnega zastopanja, ter da država ne bi smela biti obvezana za plačilo zneska, za katerega se je dogovoril z odvetnikom. Država se lahko obveže samo za plačilo stroškov, ki temeljijo na uradni odvetniški tarifi, ki pa jih pritožnik ni predložil.

74. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov le, če je dokazano, da so resnično nastali in bili neizogibni ter da je njihov znesek razumen (glej, na primer, *Bottazzi proti Italiji* [VS], št. 34884/97, 30. odstavek, ESČP 1999-V, in *Safaryan proti Armeniji*, št. 576/06, 61. odstavek, 21. januar 2016).

75. Sodišče glede stroškov in izdatkov, ki so nastali v domačih postopkih, za sodne takse in stroške nasprotne stranke (glej 31. in 36. točko) ugotavlja, da je pritožnik, preden se je pritožil na ustanove, določene po konvenciji, izčrpal notranjepravna sredstva, ki so mu bila na voljo v domači zakonodaji. Sodišče se zato strinja, da so pritožniku nastali stroški pri uveljavljanju odškodnine za kršitev konvencije v domačem pravnem sistemu (glej *Centro Europa 7 S.r.l. in Di Stefano proti Italiji* [VS], št. 38433/09, 224. odstavek, ESČP 2012), in ugotavlja, da mu je treba povrniti znesek za sodne takse in stroške postopka, ki jih je bil primoran plačati.

76. V zvezi z njegovim pravnim zastopanjem Sodišče ugotavlja, da je pritožnik sklenil dogovor o honorarju s svojim zastopnikom. Tak dogovor, po katerem se stranka strinja, da svojemu odvetniku plača določen odstotek zneska, ki ga pravdni stranki dodeli sodišče – kar ustvarja obveznosti samo med odvetnikom in stranko, – ne zavezuje Sodišča, ki mora oceniti raven stroškov in izdatkov, ki se dodelijo ne samo glede na to, ali so stroški dejansko nastali, temveč tudi glede na to, ali so nastali upravičeno (glej *East West Alliance Limited*, navedena zgoraj, 269. odstavek). Poleg tega Sodišče znova poudarja, da ga ne zavezujejo domače tarife in prakse, čeprav so mu lahko v pomoč (glej, med drugim, zadevo *Gaspari proti Sloveniji*, št. 21055/03, 83. odstavek, 21. julij 2009). Ob upoštevanju zadeve Sodišče meni, da je razumno dodeliti neki znesek v zvezi s pravnim zastopanjem v domačih postopkih in pred Sodiščem, vendar zavrača zahtevek za povračilo stroškov prevajanja. V zvezi s tem poudarja, da morajo pravni zastopniki v skladu s 5.(a) odstavkom 36. člena Poslovnika Sodišča ustrezno razumeti enega od uradnih jezikov sodišča.

77. V skladu s prejšnjimi načeli in ob upoštevanju razpoložljivih dokumentov Sodišče meni, da je pritožniku za stroške in izdatke obravnav pred domačimi sodišči in stroške obravnave pred Sodiščem razumno priznati

skupno vsoto v znesku 10.000 EUR in morebitni davek, ki se mu lahko obračuna.

C. Zamudne obresti

78. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba sprejemljiva;
2. *razsoja*, da je bil kršen 1. člen protokola št. 1 h konvenciji;
3. *razsoja*,
 - a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane sodba v skladu z drugim odstavkom 44. člena konvencije dokončna, plačati zneske:
 - i) 20.000 EUR (dvajset tisoč evrov) in morebitni davek, ki se lahko obračuna, za premoženjsko škodo;
 - ii) 10.000 EUR (deset tisoč evrov) za stroške in izdatke ter morebitni davek, obračunan pritožniku;
 - b) da se za navedena zneska od dneva poteka navedenih treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za celotno zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;
4. *zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku ter 24. januarja 2017 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Marialena Tsirli
sodna tajnica

András Sajó
predsednik